

บุตรนอกกฎหมาย ที่บิดาให้การรับรองมีสิทธิได้รับมรดก ของบิดานอกกฎหมายหรือไม่

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักกฎหมายบุคคล
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

กฎหมายที่บิดารับรองแล้ว ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีสิทธิรับมรดกของบิดาได้ แต่ต้องแยกพิจารณาให้ดีว่า **เฉพาะแต่บุตรนอกกฎหมายเท่านั้นที่กฎหมายให้สิทธิ ส่วนบิดานอกกฎหมาย** แม้บุตรจะให้การรับรองว่าเป็นบิดาหรือบิดาให้การรับรองว่าเป็นบุตรแล้ว **ไม่มีสิทธิได้รับมรดกของบุตรนอกกฎหมาย** ใดๆก็ตาม ผู้ที่จะให้การรับรองเด็กว่าเป็นบุตรนั้น **จะต้องเป็นบิดาตามความเป็นจริงด้วย** หากไม่ใช่บุตรที่แท้จริงแต่กลับไปรับสมอ้างแจ้งการเกิดว่าเป็นบุตรของชาย ดังนี้เด็กที่เกิดมาจึงไม่ใช่บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว เด็กย่อมไม่มีสิทธิรับมรดกของชาย

สำหรับ **"พฤติการณ์"** ที่ถือว่าบิดาได้รับรองว่าเป็นบุตรแล้ว เช่น การให้ใช้นามสกุล ให้การอุปการะเลี้ยงดู ให้การศึกษา แจ่งทะเบียนคนเกิดว่าเป็นบุตร ลงทะเบียนบ้านว่าเป็นบุตร เป็นต้น ทั้งนี้การรับรองนั้นอาจจะรับรองบุตรที่อยู่ในครรภ์มารดาก็ได้ เช่น บิดาไปค้างกับมารดาได้แสดงความสัมพันธ์ฉันสามีภริยากันในที่ต่างๆ อย่างเปิดเผย มีการจัดเลี้ยงการตั้งครรภ์ เป็นการแสดงออก

คำว่าผู้สืบสันดาน ที่มีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมลำดับแรก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (1) นั้นต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนบิดากับบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ตามปกติไม่มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายต่อกันอย่างใดเลย และไม่มีสิทธิได้รับมรดกซึ่งกันและกันด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรา 1627 ได้บัญญัติวางข้อยกเว้นให้บุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่บิดาได้ให้การรับรองว่าเป็นบุตรแล้วให้มีสิทธิรับมรดกบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ดังที่บัญญัติไว้ว่า **"บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว และบุตรบุญธรรมนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้"**

อนึ่ง บทบัญญัติตามมาตรา 1627 ได้กำหนดให้บุตรนอก

ถึงการรับรองว่าทารกในครรภ์มารดาเป็นบุตรของตนแล้ว

ตัวอย่างคดีที่วินิจฉัยว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาให้การรับรองแล้ว เช่น แม่ตามสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน กับสำเนาทะเบียนนักเรียนระบุว่า ล เป็นบิดาโจทก์ไม่ได้ระบุว่าผู้ตายเป็นบิดาก็ตาม อีกทั้งปรากฏว่าโจทก์ไม่เคยใช้นามสกุลของผู้ตายก็ตาม แต่การที่ผู้ตายรับโจทก์มาอยู่กับผู้ตายที่บ้าน และจำเลยที่ 3 ระบุในบัญชีเครือญาติว่า โจทก์เป็นบุตรเจ้ามารดกต่างมารดา เท่ากับยอมรับว่าโจทก์เป็นบุตรของผู้ตาย เมื่อได้ความว่าผู้ตายได้อุปการะเลี้ยงดู และให้โจทก์เรียนตัดเย็บเสื้อผ้า ทั้งผู้ตายยังเป็นเจ้าภาพแต่งงานให้โจทก์ด้วย พฤติการณ์ดังกล่าวที่ผู้ตายแสดงต่อโจทก์ให้เป็นที่รู้กันทั่วไปว่าโจทก์เป็นบุตรนอกกฎหมายของผู้ตายที่ผู้ตายได้รับรองแล้ว โจทก์จึงเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1627 โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหาย และมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1205/2542 พิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ตายได้รับรองโจทก์ว่าเป็นบุตรแล้วหรือไม่ ได้ความจากคำเบิกความของโจทก์ว่า หลังจากผู้ตายรับโจทก์มาอยู่ที่บ้านผู้ตายแล้ว ผู้ตายได้อุปการะเลี้ยงดูและให้โจทก์เรียนตัดเย็บเสื้อผ้า ทั้งผู้ตายยังเป็นเจ้าภาพงานแต่งงานให้โจทก์ด้วย พิเคราะห์

ภาพถ่ายครอบครัวผู้ตายหมาย ๑.2 ย่อมเป็นได้ว่าบุคคลในภาพถ่ายเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ไม่มีบุคคลอื่นมาร่วมถ่ายด้วย กล่าวคือนอกจากมีผู้ตาย และจำเลยที่ 3 ภริยาผู้ตายแล้วก็มีแต่บุตรผู้ตายทั้งหมด เช่น บุคคลในภาพหมายเลข 2 คือโจทก์ หมายเลข 7 คือ นายบุญส่ง กิจบุญกุล บุตรบุญธรรม นอกจากเป็นบุตรผู้ตายเกิดกับจำเลยที่ 3 โจทก์ยังยืนยันอีกว่าก่อนตายผู้ตายเขียนหนังสือสัญญาพินัยกรรม พ.ศ.2536 เอกสารหมาย ๑.8 มีข้อความสรุปได้ว่า ผู้ตายมีบุตรชาย 9 คน บุตรสาว 4 คน ข้อเท็จจริงได้ความด้วยว่าหลังจากจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 5 ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกแล้ว จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 5 ร่วมกันจัดการมรดกของผู้ตายโดยระบุในบัญชีรายชื่อทายาทผู้ตายมีจำนวน 15 คน รวมทั้งโจทก์ทั้งยังระบุไว้ชัดเจนว่าโจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งมรดกด้วยปรากฏตามเอกสารการจัดการมรดกของผู้ตาย เอกสารหมาย ๑.13 (แผ่นที่ 3 ที่ 6 ถึงที่ 9) เห็นได้ว่าตามพฤติการณ์ต่างๆ ดังกล่าว ผู้ตายแสดงต่อโจทก์ให้เป็นที่รู้กันทั่วไปว่า โจทก์เป็นบุตรด้วยคนหนึ่ง จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 5 ย่อมทราบดีจึงร่วมกันจัดทำเอกสารการจัดการมรดกของผู้ตายดังกล่าวขึ้น คดีฟังได้ว่าโจทก์เป็นบุตรนอกกฎหมายของผู้ตายที่ผู้ตายได้รับรองแล้ว โจทก์จึงเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1627 ดังนั้นโจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหาย และมีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4), 28 (2) ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น...

บทสรุปส่งท้าย ผู้สืบสันดานผู้ที่สืบเชื้อสายกันมาโดยตรง ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับแรกของเจ้ามรดกตามมาตรา 1629 (1) นั้น นอกจากบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้รับมรดกแทนที่แล้ว ยังมีบุตรนอกสมรสที่บิดาได้จดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรซึ่งให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1627 และเป็นทายาทโดยธรรมมีสิทธิได้รับมรดกของบิดาผู้ตายได้

